

Enigma Otiliei - structura romanului

Romanul, alcatuit din 20 de capitole, este construit pe mai multe planuri narative, care urmaresc destinul unor personaje, prin acumularea detaliilor : destinul Otiliei, al lui Felix, al membrilor clanului Tulea, al lui Stanica.

Un plan urmareste lupta dusa de clanul Tulea pentru obtinerea mostenirii lui Costache Giurgiuveanu si inlaturarea Otiliei Marculescu. Al doilea plan prezinta destinul tanarului Felix Sima, care, ramas orfan, vine la Bucuresti pentru a studia medicina, locuieste la tutuorele lui Costache Giurgiuveanu si traieste iubirea adolescentina pentru Otilia. Autorul acorda interes si planurilor secundare, pentru sustinerea imaginii ample a societatii citadine.

Sucesiunea secventelor narative este redata prin inlantuire (respectarea cronologiei faptelor) completata prin insertia unor micronaratiuni in structura romanului. Unele secvente narative se realizeaza scenic (de exemplu, capitolele I si XVIII), prin dispunerea personajelor, prin spontaneitatea dialogului sau elocventa discursului, natura gesturilor si a vestimentatiei, ca in didascalii. Dialogul confera veridicitate si concentrare epica. In proza realista, descrierea spatiilor (strada, arhitectura, decorul interior-camera) si a vestimentatiei sustine impresia de univers autentic (mimesis) iar prin observatie si notarea detaliului semnificativ devine mijloc de conturare a caracterelor.

Imaginea Baraganului este redata intr-o descriere de tip romantic : proiectia realitatii in plan fantastic. Grandiosul, colosalul, teribilul trecut in fabulos prin tulburatoare asociatii livresti trimit la poetul Calinescu.

Formula balzaciana este aplicata si in cazul constructiei romanului. Asa cum am mai spus, in structura romanului se recunoaste prezenta unei instante superioare, omniprezente, care a conceput intregul plan al operei sale; astfel, opera are caracter inchis, rotund, existand o simetrie intre incipit si final (descrierea strazii si a casei lui mos Costache din perspectiva lui Felix, in momente diferite ale existentei sale). Finalul este inchis prin rezolvarea conflictului si este urmat de un epilog.

Rolul incipitului este unul foarte important in romanul realist : acum se fixeaza veridic cadrul temporal (intr-o seara la inceputul lui iulie 1909) si spatiul-casa lui mos Costache. Ratiunile epicului includ insa si alte spatii, astfel ca se patrunde in locuinta familiei Tulea, in casa lui Leunida Pascalopol, la mosia acestuia din Baragan, in casa Georgetei sau a lui Stanica Ratiu).